

Region Sønderjylland-Schleswig

Årsberetning 2012

Forord

1. Indledning

1.2. Budget

1.3. Marketing/pr-arbejde

2. Bestyrelsen

2.1. Aktiviteter

3. Udvalg

4.1. Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde

4. INTERREG-projekter

4.1. Projektet Pontifex-Brobygger

4.2. KulturDialog

4.2.1. Bevilgede projekter KulturDialog i 2012

5. Deltagelse i INTERREG-projekter

6. Faggrupper, arbejdsgrupper, netværksgrupper

6.1. Faggrupper

6.2. Arbejdsgrupper

6.3. Netværksgrupper

6.4. Koordineringsorganer

7. Regionskontoret

7.1. Infocenter

7.2. Sprogkampagne

7.3. Skoleidrætsdag

Bilag

Publikationsliste

Samarbejdsaftale Femern Bælt

Handlingsplan 2013

Kolofon:

Region Sønderjylland-Schleswig

Regionskontor & Infocenter

Lyren 1 • DK-6330 Padborg

Tlf. +45 74 67 05 01 • Fax +45 74 67 05 21

region@region.dk

www.region.dk • www.region.de

www.kulturfokus.dk • www.kulturfokus.de

www.pendlerinfo.org

Forord

2012 var et arbejdsintensivt år for Region Sønderjylland-Schleswig. Foruden en ambitiøs handlingsplan skulle der sættes handling på den nye aftaletekst, der blev underskrevet i slutningen af 2011, og tages nye initiativer uden samtidig at glemme de gode traditioner i det grænseoverskridende samarbejde.

Den Åbne Regionskonference i Flensburg med ca. 250 deltagere inden for politik og forvaltning fra de syv partnere samt netværkspartnere, kulturaktører og privatpersoner var uden tvivl et af højdepunkterne i aktiviteterne. Vi vil også fortsat beskæftige os med resultaterne af arrangementet i indeværende år.

Efter to års projektarbejde blev rapporten om mobilitetsbarrierer på det dansk-tyske arbejdsmarked udgivet i august. Udviklingen af løsninger og gennemførelsen af dem blev påbegyndt sidste år og vil blive videreført i 2013, og her har det vist sig, at udholdenhed og stædighed er en grundlæggende forudsætning for at få gennemført forslagene. I mellemtiden er der også kommet flere barrierer til, som gør det nødvendigt at forlænge projektet, hvis man for alvor ønsker at nedbryde mobilitetsbarriererne.

Det gode samarbejde med Øresundsregionen, som til dels har eksisteret i flere år på arbejdsplan, blev udbygget med et møde på bestyrelsesplan. Underskrivelsen af samarbejdsaftalen med Femern Bælt Komitéen udgør endvidere en milepæl i samarbejdet med vores naboregioner.

Intensivering af det kulturelle samarbejde gennem Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig, som vil påbegynde arbejdet i 2013, er også et resultat af den grundige planlægning og de komplekse forhandlinger i 2012. Denne første grænseoverskridende kulturregion vil åbne muligheder, som vi vil udnytte til gavn for befolkningen på begge sider af grænsen.

Jeg ønsker alle læsere en masse gode idéer, mange kontakter og succes med det grænseoverskridende arbejde i det kommende år. Region Sønderjylland-Schleswig vil til enhver tid være behjælpelig med råd og dåd med henblik på at udvikle de grænseoverskridende forbindelser yderligere.

Hans Philip Tietje
Formand for Region Sønderjylland-Schleswig

1. Indledning

Denne årsberetning præsenterer resultaterne af Region Sønderjylland-Schleswigs arbejde i 2012 i tal og ord.

De fremragende resultater, herunder planlægningen og gennemførelsen af den første Åbne Regionskonference, udarbejdelsen af rapporten om mobilitetsbarrierer samt udbygningen af forbindelserne til vores naboregioner skal dog ikke forklejne det daglige arbejde, der udføres til gavn for indbyggerne i Region Sønderjylland-Schleswig.

Støtten til projekter i form af vejledning og finansiering som projektet KulturDialog yder, hjælpen til spørgsmål om arbejdsmarkedet, som Infocentret tager sig af, og Regionskontorets kontaktformidling, initiering af projekter og information udgør grundpillerne i Region Sønderjylland-Schleswigs tilbud. Alle aktiviteter på politisk og administrativ plan bliver beskrevet i årsberetningen og giver et indblik i det udførte arbejde, i de aktiviteter, der er taget initiativ til, og giver et bud på den forventede udvikling.

1.2. Budget

På bestyrelsesmødet den 3. november 2011 i Flensburg blev følgende budget for 2012 vedtaget:

Region Sønderjylland - Schleswig	Budget / Haushalt 2012	
	EURO	DKK
I alt / Gesamt Regionskontor	765.366	5.701.974

Region Sønderjylland-Schleswig finansieres i 2012 som følger:

Partnere	EURO	DKK
Region Syddanmark	250.732	1.867.950
Kulturministeriet DK	44.832	334.000
Den sønderjyske kulturaftale	11.544	86.000
Sønderborg Kommune	27.060	201.598
Haderslev Kommune	20.631	153.702
Tønder Kommune	15.298	113.972
Aabenraa Kommune	21.809	162.475
Ministerium für Bildung und Kultur des Landes Schleswig-Holstein	10.000	74.500
Kreis Nordfriesland	121.151	902.574
Kreis Schleswig-Flensburg	121.151	902.574
Stadt Flensburg	121.151	902.574

1.3. Marketing/pr-arbejde

I 2012 udsendte Regionskontor & Infocenter 95 pressemeddelelser, der informerede generelt om den nyeste udvikling i Region Sønderjylland-Schleswig, om nye projekter og begivenheder samt om foredrag og arrangementer.

Endvidere blev der holdt foredrag om Regionskontor & Infocenter, om sprogkampagnen, om KulturDialog og om Pontifex. Takket være disse tilknyttede INTERREG-projekter blev Region Sønderjylland-Schleswigs synlighed øget væsentligt.

Region Sønderjylland-Schleswig, Regionskontor & Infocenter blev omtalt 363 gange i medierne og andre publikationer.

Regionskontoret deltager derudover i projektet Blandt Naboer, som er et grænseoverskridende avisprojekt bestående af de fire partneraviser Flensborg Avis, Jydske Vestkysten, Der Nordschleswiger og sh:z-aviserne. Projektet informerer om aktiviteter i grænseregionen og giver således mulighed for at udveksle ugens bedste artikler inden for "underholdning" og "aktuelle reportager" i de andre aviser.

Søgningen på Region Sønderjylland-Schleswigs hjemmesider www.region.dk, www.region.de og www.pendlerinfo.org var også rigtig stor i 2012, hvilket dog i første omgang ikke afspejler sig i de faktiske tal. En ny målemetode - Google Analytics - baserer på andre sidevisningstal og giver en langt mere præcis og realistisk analyse.

I perioden 1. januar - 31. december 2012 besøgte 24.528 borgere siderne www.region.dk / www.region.de, 17.878 brugere besøgte www.pendlerinfo.org, og 493 besøgte Region Sønderjylland-Schleswigs blog på www.blog.region.dk.

2. Bestyrelsen

Region Sønderjylland-Schleswigs bestyrelse består af 11 medlemmer og har følgende sammensætning:

- Regionsrådsmedlem Philip Tietje, Region Syddanmark, formand fra april 2012
- Kreispräsident Eckhard Schröder, Kreis Schleswig-Flensburg, næstformand fra april 2012
- Oberbürgermeister Simon Faber, Stadt Flensburg
- Borgmester Tove Larsen, Aabenraa Kommune
- Borgmester Aase Nyegaard, Sønderborg Kommune
- Borgmester Jens Christian Gjesing, Haderslev Kommune
- Borgmester Laurids Rudebeck, Tønder Kommune
- Landrat Dieter Harrsen, Kreis Nordfriesland, formand frem til 2012
- Landsformand Flemming Meyer, SSW
- Hauptvorsitzender Hinrich C. Jürgensen, BDN
- Minister Anke Spoorendonk, Landesregierung Schleswig-Holstein

- Bogislav-Tessen von Gerlach, næstformand og medlem af bestyrelsen frem til april 2012

Bestyrelsen mødtes fem gange i 2012: den 20.02.12, den 20.04.12, den 11.06.12, den 28.09.12 og den 10.12.12.

På det første møde beskæftigede bestyrelsen sig med statusrapporten om kulturregionen, som etableres pr. 1. januar 2013, et tilbageblik på projektet Vækstcentrets Regionalkonference den 2. februar 2012, en kort beretning om den Åbne Regionskonference i efteråret 2012 samt høringen Regional Udviklingsplan. Endvidere blev der berettet om status for strukturfondsforordningerne Interreg V. På det næste møde blev Dansk-Tysk Business Forum præsenteret, endvidere fulgte en fremstilling af mulighederne for kulturregionen, status for Sønderborg Kommunes ansøgning til Europæisk Kulturhovedstad 2017 og uddybende forklaringer vedrørende Landesregierungs Danmarksstrategi. På det andet møde blev Hans Philip Tietje derudover enstemmigt valgt som ny formand for Region Sønderjylland-Schleswig som efterfølger efter Landrat Dieter Harrsen, og Kreispräsident Eckhard Schröder fra Kreis Schleswig-Flensburg blev udpeget som næstformand og overtog dermed posten efter Bogislav-Tessen von Gerlach.

På mødet i juni blev der informeret om Interreg-projektet "Grænseoverskridende beredskab". Mobilitetsbarrierer og samarbejdet med Femernbæltregionen og Øresundsregionen var andre mødepunkter. Intensivering af samarbejdet med Femernbæltregionen og Øresundsregionen blev drøftet igen på mødet i september.

I september var budgettet for 2013 og aktuelt fra Interreg-4A-programmet på dagsordenen.

På årets sidste møde blev der præsenteret en rapport vedrørende det første dansk-tyske grænsepanel, og man beskæftigede sig med status for Kulturregion Sønderjylland-Schleswig og handlingsplan 2013.

Bestyrelsen har på alle møder beskæftiget sig intensivt med forberedelsen og evalueringen af den første Åbne Regionskonference og resultaterne fra denne.

(fra venstre: Peter Hansen, leder af Regionskontoret, Hans Philip Tietje, formand, Eckhard Schröder, næstformand)

Forvaltningsgruppen

Forvaltningsgruppen forbereder bestyrelsesmøderne, udarbejder oplæg og sikrer udvekslingen af erfaringer mellem partnerne. Forvaltningsgruppen er blevet udvidet med en repræsentant for det danske mindretal, det tyske mindretal og Landesregierung Schleswig-Holstein og har siden 2012 således bestået af 11 medlemmer:

- Claus Friis Dall, Haderslev Kommune

- Berit Erichsen, Stadt Flensburg
- Wilhelm Jähde, Kreis Schleswig-Flensburg
- Stefan Seidler, Region Syddanmark
- Palle Menzel, Kreis Nordfriesland
- Peter Mølgaard, Sønderborg Kommune
- Andreas Ott, Aabenraa Kommune
- Christiane Plischke, Tønder Kommune
- Anja Schmidt, Land Schleswig-Holstein
- Uwe Jessen, Bund Deutscher Nordschleswiger
- Martin Lorenzen, SSW

Forskellige medarbejdere fra Regionskontor & Infocenter deltog i de syv møder i 2012. Forvaltningsgruppen fungerer som bindeled mellem de enkelte partnerforvaltninger og bestyrelsen.

2.1. Aktiviteter

Ud over bestyrelsesmøderne i 2012 har bestyrelsen også deltaget i andre aktiviteter. Den 28. august 2012 mødtes de kommunalpolitiske beslutningstagere fra tysk side til et informationsarrangement i Regionskontor & Infocenter i Padborg for at blive informeret om aktuelle emner:

Der blev informeret om og diskuteret følgende emner:

- Præsentation af rapporten om mobilitetsbarrierer på det dansk-tyske arbejdsmarked
- Forberedelse af og mål for Kulturregion Sønderjylland-Schleswig
- Status Sønderborg 2017
- Planlægning af den første Åbne Regionskonference

Den 3. november 2012 mødtes formanden for Region Sønderjylland-Schleswig, Hans Philip Tietje, næstformanden, Eckhard Schröder, lederen af Regionskontoret, Peter Hansen, og Stephan Kleinschmidt fra Sønderborg Kommune med præsidenten for Europæiske Grænseregioners Arbejdsfællesskab (AEBR), Karl Heinz Lambertz, i Aabenraa til et besøg hos en af arbejdsfællesskabets ældste medlemsregioner.

Efter velkomsten var der følgende oplæg:

- Kort præsentation af Region Sønderjylland-Schleswig
- Aktiviteter på kulturområdet
- Aktiviteter på arbejdsmarkedet/mobilitetsbarrierer
- Sønderborg 2017 - en vision lever videre, v/Stephan Kleinschmidt

Fra venstre.: Stefan Kleinschmidt, Karl Heinz Lambertz, Hans Philip Tietje, Eckhard Schröder

Den 3. december 2012 rejste en delegation fra Region Sønderjylland-Schleswig til København for at afholde et møde om samarbejdet med Øresundsregionen.

Følgende emner blev taget op:

- Mobilitetsbarrierer
- Kulturudveksling
- Finansiering af det grænseoverskridende samarbejde / Interreg

Den 4. december fulgte et besøg på Den Tyske Ambassade i København med Olav Iversen, kommitteret for det tyske mindretal og kontakt til grænselandet, samt et besøg i Dansk-Tysk Handelskammer i København med adm. direktør Reiner Perau.

Besøget i Øresundsregionen blev efterfulgt af et besøg i Femernbæltregionen i Holeby den 6. december 2012.

På mødet mellem Femern Bælt Komitéens forretningsudvalg og bestyrelsen for Region Sønderjylland-Schleswig blev følgende emner behandlet:

- Beretning siden det senest afholdte fælles møde den 25.11.2011 i Padborg
- Hensigtserklæring om et samarbejde mellem Femern Bælt Komitéen og bestyrelsen for Region Sønderjylland-Schleswig
- Drøftelse af fælles aktiviteter, som begge udvalg kan fremme på grundlag af hensigtserklæringen, bl.a. som led i det fælles Interreg-program
- Fælles møde i 2013

Sammen med repræsentanter fra medierne besøgte mødedeltagerne efterfølgende Visual Climate Centre i Holeby.

3. Udvalg

Her følger en kort beretning om arbejdet i Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde.

3.1. Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde

Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde beskæftiger sig med kultur og sprog, børn og unge, foreningsarbejde, lokal identitet samt oplevelsesøkonomi og -kultur og afholdt seks møder i 2012: den 12.2.12 i Løgumkloster Refugium, den 18.4.12 i Kreishaus Schleswig, den 15.5.12 på Gråsten Landbrugsskole, den 2.10.12 i Dagebüll, den 13.11.2012 på Regionskontoret og den 29.11.2012 på Aabenraa Rådhus.

Formand: Povl Kylling Petersen, DK

Næstformand: Max Stark, D

Udvalget har i 2012 beskæftiget sig med følgende emner:

- Status KulturDialog
  - Kulturregion Sønderjylland-Schleswig
    - Mål
    - Aftaletekst
    - Finansiering / scenarier
    - Placering af sekretariatet
    - Beslutningsstruktur
    - Tids- og handlingsplan
    - Status tillægsaftale "Den sønderjyske kulturaftale 2012" samt samarbejde med det danske kulturministerium
  - Status grænseoverskridende markedsføring
  - Støttepulje
    - Ansøgninger
    - Igangværende projekter
  - Den geografiske fordeling af støttesummer i KulturDialog
  - Åben Regionskonference
  - Udløb Kulturbro-Kulturbrücke
  - Status Kulturhovedstad 2017
  - Dybbøl - 150-året for Slaget ved Dybbøl
  - Kulturstrategi i Region Syddanmark
  - Ændring af kommissorium

Sønderborg med Sønderjylland-Schleswig som kulturhovedstad 2017 var et emne, der krævede et

særligt intensivt arbejde i Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde. Da afgørelsen faldt den 24.8.2012 om, hvorvidt Sønderborg med Sønderjylland-Schleswig eller Aarhus ville blive Europæisk Kulturhovedstad 2017, trak Sønderborg det korteste strå. Politikere fra Regionen har dog rost arbejdet og støtter det fortsat energisk.

4. INTERREG-projekter

Der er flere INTERREG-projekter tilknyttet Regionskontoret, og de beskrives kort i det følgende.

4.1. Pontifex-Brobygger

INTERREG-projektet Pontifex-Brobygger startede i 2010 med følgende partnere:

- Beskæftigelsesregion Syd
- Stadt Flensburg
- Region Sønderjylland-Schleswig, Regionskontor & Infocenter
- Agentur für Arbeit
- Ministerium für Wirtschaft, Arbeit, Verkehr und Technologie des Landes Schleswig-Holstein (indtil 1.9.2012: Ministerium für Arbeit, Soziales und Gesundheit)
- Kreis Schleswig-Flensburg

Projektet undersøger mobilitetsbarrierer på det dansk-tyske arbejdsmarked og udarbejder løsninger for at få dem fjernet og derved øge arbejdstagernes fri bevægelighed. De vigtigste af de hidtil undersøgte sager blev præsenteret i undersøgelsen "Mobilitetsbarrierer på det dansk-tyske arbejdsmarked - 29 løsningsforslag til nedbrydning af eksisterende hindringer i den frie bevægelighed", der blev præsenteret i august 2012. Alle i og uden for Regionen, som beskæftiger sig med det grænseoverskridende arbejdsmarked rent arbejdsmæssigt eller af anden interesse, har modtaget et eksemplar af rapporten. Endvidere har projektmedarbejderne holdt flere foredrag for at udbrede kendskabet til resultaterne af undersøgelsen.

Desuden blev der i samarbejde med Berufsbildungsinstitut Arbeit und Technik (biat) ved Universität Flensburg offentliggjort en rapport med titlen "Fremgangsmåde og problemer i forbindelse med anerkendelse af erhvervskvalifikationer inden for arbejdsområderne lovregulerede erhverv og beskæftigelse i Danmark og Tyskland", som Prof. Dr. A. Willi Petersen udarbejdede.

I 2012 har der været særlig fokus på "grænseoverskridende uddannelse". I foråret blev emneblad nr. 8 med titlen "Uddannelsespraktik i udlandet - De vigtigste spørgsmål før udlandsopholdets begyndelse" således offentliggjort. Undersøgelsen beskriver, hvilke særlige forhold man skal være opmærksom på i forhold til social sikring, arbejdsret og skattelovgivning, hvis lærlinge/elever gennemfører et praktikophold i nabolandet som led i uddannelsen.

Samarbejdsgruppen "Grenznetz", der består af i alt fem grænseregioner fra Bodensøen til den dansk-tyske grænse, har også i 2012 udgjort en vigtig del af netværkssamarbejdet. Projektmedarbejderne har deltaget i "Grenznetz"-seminarer i Aachen og Saarbrücken. Endvidere er samarbejdet med Femernbæltregionen og Øresundsregionen blevet udbygget, og samarbejdet med netværkspartnerne i Regionen er blevet plejet. Der er afholdt i alt 13 workshops og møder.

I 2012 er der udsendt seks udgaver af Pontifex-nyhedsbrevet, som nu har mere end 300 abonnenter. Nyhedsbrevene informerer om det aktuelle projektarbejde og om nyt inden for lovgivning, administrativ praksis og retspraksis med relevans for grænsegængere.

Projektet har været genstand for en midtvejsevaluering i beretningsperioden, som lektor Gerd Battrup fra Institut for Grænseforskning ved Syddansk Universitet i Sønderborg blev pålagt at udføre. Resultaterne af evalueringen blev offentliggjort i andet halvår af 2012.

Pressekonference Projekt Pontifex ang. Mobilitetsbarriererapporten i august 2012

4.2 KulturDialog

INTERREG-projektet KulturDialog, der blev skudt i gang i 2011 og er tilknyttet Regionskontoret, blev udvidet med yderligere en søjle i 2012. Projektet har en løbetid på ca. 3 år (1.4.2011-31.12.2013) og består af følgende fire søjler:

- Støtte til etablering af en fælles grænseoverskridende kulturregion
- Grænseoverskridende markedsføring af kultur under navnet Kulturfokus samt markedsføring af den fremtidige kulturregion
- Åben Regionskonference
- Kulturpulje på årligt ca. 215.000 EUR

Fælles grænseoverskridende kulturregion

Den første søjle er støtte til etablering af en fælles grænseoverskridende kulturregion. I efteråret 2012 lykkedes det at udvikle en kulturstrategi for Region Sønderjylland-Schleswig i form af et udkast til en kulturaftale med indsatsområder og handleplaner. Denne proces har krævet stor respekt og lyst til at forstå samarbejdspartneres kulturelle rygsæk og deres respektive strukturer. På et ekstraordinært møde den 17. november 2012 godkendte Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde under Region Sønderjylland-Schleswig, der er identisk med den politiske styregruppe i KulturDialog, aftaleteksten for den kommende kulturaftale. Forud var gået mange møder både i den administrative styregruppe og i kulturfaggruppen samt det politiske udvalg, hvor økonomien og strategien i form af indsatsområder samt handleplaner med fremtidige strukturer blev endeligt drøftet.

Det forventes, at kulturaftalen bliver underskrevet formelt i midten af april 2013.

Grænseoverskridende markedsføring af kulturtilbud

Den anden søjle i projektet KulturDialog er styrkelsen af markedsføringen af kulturtilbuddene i Region Sønderjylland-Schleswig under navnet Kulturfokus, som gennemføres i samarbejde med "Den sønderjyske kulturaftale" henholdsvis det nyoprettede sekretariat for Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig.

Samarbejdet med "Den sønderjyske kulturaftale" var meget intenst i hele 2012, da der i fællesskab blev arbejdet på at udvikle en kulturstrategi for Region Sønderjylland-Schleswig, der kan danne grundlag for en grænseoverskridende kulturaftale. Der blev også arbejdet på at gøre hjemmesiden KulturFokus til en dansk-tysk hjemmeside med fokus på kultur og internationale aktiviteter. Hjemmesiden blev en realitet i sommeren 2012 og er løbende blevet udvidet i andet halvår. Desuden blev der arbejdet på et halvårligt magasin med samme navn, en blog samt en Facebookside. Kulturfokus-magasinet udkom både i foråret 2012 og november 2012 i et oplag på 10.000 stk. og giver et overblik over en række kommende KulturDialog-projekter og andre kulturarrangementer/-institutioner, der alle bliver udvalgt efter, hvad der kunne være af interesse for borgerne i Region Sønderjylland-Schleswig.

Endvidere vil der i 2013 blive arbejdet på både at udbrede hjemmesiden og Facebooksiden yderligere og gøre dem mere attraktive for borgerne.

Åben Regionskonference

Den første Åbne Regionskonference blev afholdt den 26. oktober 2012 med godt 250 deltagere i Audimax-bygningen på Campus Flensburg. Deltagerne var personer inden for politik og forvaltning fra de syv partnere samt netværkspartnere, kulturaktører og privatpersoner.

Der blev gjort opmærksom på konferencen i forskellige sociale sammenhænge, via pressemeddelelser, annoncer, en blog og Facebook. Tanken bag konferencen var at inddrage den brede befolkning i arbejdet for at få nye idéer, der kan forbedre det grænseoverskridende arbejde. Programmet blev sammensat på baggrund af forslag fra den brede befolkning og fra personer, som på den ene eller den anden måde arbejder professionelt med det grænseoverskridende samarbejde.

Kultur, fritidsmobilitet og sprog udgjorde konferencens hovedemner. I syv forskellige workshops blev der genereret ca. 100 forslag til en yderligere forbedring af det grænseoverskridende samarbejde. Derudover var der oplæg ved bl.a. Anke Spoorendonk, Ministerin für Justiz, Kultur und Europa des Landes Schleswig-Holstein, formanden for Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde under Region Sønderjylland-Schleswig, Povl Kylling Petersen, og håndboldspilleren Grit Jurack. På et "Mulighedernes marked" var hen ved 20 institutioner repræsenteret, som beskæftiger sig med dansk-tysk samarbejde. Desuden indgik der også et kulturelt rammeprogram i konferencen.

Der er kommet talrige og meget positive tilbagemeldinger fra konferencen, men der har også været en række forslag til, hvordan konferencen kan gøres mere attraktiv i 2013. Disse resultater vil der blive arbejdet videre med i foråret 2013.

Kultur- og netværkspulje

Det centrale element i KulturDialog er kultur- og netværkspuljen og den dermed forbundne vejledning, sagsbehandling af ansøgninger fra kulturaktørerne og den videre kontakt til mikroprojektpartnerne. Den årlige pulje er på ca. 215.000 EUR for hele perioden.

Der arbejder en fuldtidsmedarbejder, to deltidsmedarbejdere og to studentermedhjælpere på projektet. I forbindelse med markedsføringsarbejdet kan man endvidere trække på en freelancer med erfaring inden for produktion af tekster og artikler.

Interessen for at søge midler fra puljen har været konstant i hele 2012, og der er i årets løb bevilget 33 mikroprojekter. Det er meget positivt, at der i forbindelse med de gennemførte projekter ikke kun er blevet opbygget et godt netværk mellem de umiddelbare deltagere, men at der også er blevet vakt interesse for projekterne via medierne - både i Regionen og uden for kommunerne Sønderborg, Aabenraa, Haderslev og Tønder samt Kreis Nordfriesland, Kreis Schleswig-Flensburg og Stadt Flensburg.

4.2.1 Bevilgede projekter KulturDialog i 2012

1. GrænseVærdier

Verein zur Förderung der Baukultur in Flensburg (Flensburger Baukultur e.V.) og Museum Sønderjylland/Museum Sønderborg Slot dokumenterer med projektet "Grænseværdier" den historiske udvikling og den aktuelle status for byggekulturen i Syddanmark og Slesvig-Holsten

(1912 - 2012), reflekterer arkitekturens identitetsskabende funktion og fremskriver by- og regionalplanlægning for de næste 100 år (2012 - 2112). Projektets løbetid: marts 2012 - juni 2013.

Der blev bevilliget 100.575 DKK / 13.500 €.

2. Kornlager-Kunstlager

Flensburg Fjords Kunst og Kulturforening (FFKK) og studerende fra Universitæt Flensburg (emneområde kunst og visuelle medier) organiserede sammen en grænseoverskridende udstilling i Kornlageret Augustenborg, hvor en gruppe studerende fik mulighed for at udstille deres værker og andre studerende bidrog til markedsføringen i samtlige medier. Projektet Kornlager-Kunstlager forbinder således den akademiske med den praktiske verden.

Der blev bevilliget 29.800 DKK / 4.000 €.

3. Tosproget teater "Grænsen"

Det lille Teater i Gråsten og Det lille Teater i Flensburg planlægger et grænseoverskridende og tosproget teaterstykke. Historien er hovedsagelig skrevet på baggrund af bogen "Da krigen kom til Kragelund". Hvordan levede menneskene i Regionen under besættelsens pres, og har kærligheden mellem en tysk soldat og en ung dansk kvinde en chance?

Opførelse: efterår 2013

Der blev bevilliget 70.000 DKK / 9.395 €.

4. Enhver skal finde sin egen STIL

Det tværfaglige projekt beskæftigede sig med emnet ler, huse og kultur i traditionel forstand og med den regionale identitet. Det specielle ved projektet er, at ler (=TON) ikke kun er jord men på tysk også står for en tone! Hvor ligger materialets grænser, og hvilke toner/lyde kan man få frem? Ved symposiet i maj havde man mulighed for at se kunstnerne arbejde.

Der blev bevilliget 42.465 DKK / 5.700 €.

5. The Föhr Reef

På Museum Kunst der Westküste på øen Föhr blev det største hækede koralrev til. Tønder Strikkeklub og Föhrer Landfrauen mødtes regelmæssigt og skabte dette kunstværk maske for maske.

Der blev bevilliget 74.500 DKK / 10.000 €.

6. S-Parforcehornsgruppe

I Danmark og Tyskland er der forskel på, hvordan man spiller på et Parforcehorn. Derfor gik Gråsten Jagtforening og Parforcehornbläser Rendsburg-Schleswig sammen om et projekt, der skulle udbrede tysk tradition for og viden om Parforcehornsblæsning til den danske side af grænsen. Derudover forberedte begge foreninger sig på mesterskabet i Mommark i fællesskab. Der blev bevilliget 3.725 DKK / 500 €.

7. Culture Club

Kinder- und Jugendbüro under Stadt Flensburg og Sønderborg Ungdomsskole organiserede en weekend-camp, hvor danske og tyske unge i alderen 13 - 17 år kunne besøge forskellige workshops i fællesskab. Emnerne rakte fra kunst, kultur og idræt til brugen af forskellige medier. Lørdag aften gav de forskellige grupper prøver på deres kunnen. Der vil blive afholdt endnu en workshop-camp i 2013.

Der blev bevilliget 178.800 DKK / 24.000 € over to år.

8. Totalteater

Schiffahrtsmuseum i Flensburg og Center for Undervisningsmidler i Aabenraa organiserer et teaterprojekt for elever i 7. - 9. klasse, men der bliver ikke talt under stykket. Initiativtagerne vil med projektet gerne formidle en del af grænseregionens historie til eleverne. Omdrejningspunkt for det aktuelle projekt er Dronning Margrethe I, som besøgte den nuværende grænseregion i 1400 og 1401. Den første opførelse i september 2012 fandt sted i Trøjborg Slotsruin ved Højer. Der er planer om endnu en opførelse i 2013 i Flensburg.

Der blev bevilliget 160.000 DKK / 21.476 € over to år.

9. For fulde sejl

Stadt Flensburg, Kinder- und Jugendbüro og Sønderborg Ungdomsskole organiserede et dansk-tysk sejlprojekt for unge mellem 13 og 17 år, hvor de unge fik selvstændige opgaver om bord og på den måde blev betragtet som medlemmer af besætningen. I mindre dansk-tyske grupper lærte de bl.a. at manøvrere båden, gik på vagt og skrubbede dæk.

Der blev bevilliget 26.820 DKK / 3.600 €.

10. Meet through Art

De to partnere Käthe Lassen Schule og Frøslev Padborg Skole organiserede 2 danseworkshops, "contemporary dance" (jazz and streetdance) og "breakdance", for danske og tyske unge mellem 14 og 15 år. Begge dansestile knyttede sig således tæt til de unges erfaringsverdener. Desuden blev der gennemført en formiddag med kunst, en kulturaften og opførelse af de lærte danse foran publikum.

Der blev bevilliget 32.720 DKK / 4.392 €.

11. TrainerDialog

Partnerne Kreis Schwimmverband og Dansk Svømmeunion i Haderslev vil fremme samarbejdet mellem svømmeinstruktører fra hele Slesvig-Holsten og Danmark og forbedre rammebetingelserne på foreningsniveau.

Der blev bevilliget 44.625 DKK / 5.990 € (over to år).

12. A Gesture to Find - om Sønderjylland-Schleswigs koloniarv

Kolonitiden hører til Regionens fælles historiske fortid. Men hvilken indvirkning har historien på nutiden? Hvad føler vi, når vi tænker tilbage på kolonitiden, slavehandelen og erobringen af nye områder? Flensburger Schiffahrtsmuseum og Museum Sønderjylland har i samarbejde med Theaterwerkstatt Pilkentafel fra Flensburg arbejdet på en performance, som berører forskellige følelser og tabubelagte emner.

Der blev bevilliget 37.250 DKK / 5.000 €.

13. Fyrsteslotte på tværs af grænsen

Med de fem slotte i Sønderborg, Nordborg, Augustenborg, Gråsten og Glücksburg viser projektpartnerne Kulturstiftung Flensburg og Museum Sønderjylland en enestående grænseoverskridende kulturarv frem og fortæller således hertugdømmerne Slesvigs og Holstens historie og deres tilhørsforhold til det danske kongerige (1241/1460 - 1864).

Der blev bevilliget 40.000 DKK / 5.369 €.

14. Herrnhutisk sang

Traditionen med herrnhutisk sang forbinder Sønderjylland og Sydslesvig. Den svenske musikforsker og musiker Christina Ekström optrådte med sit lille orkester i Christiansfeld og i Keitum på Sild i efteråret 2012. Desuden indgik koncerterne som optaktsarrangement til Brorsonåret 2014. Der blev bevilliget 73.792 DKK / 9.905 €.

15. Kolonisation i Hertugdømmet Slesvig 1761-1765

Partnerne Arbeitskreis Plaggenhacke og Lokalhistorisk Forening for Tinglev Kommune viser en vandreudstilling om kolonisationen af hede- og mosestrækninger i Hertugdømmet Slesvig i hele Region Sønderjylland-Schleswig. Projektet skal gennemføres i jubilæumsåret for kolonisationen, idet det i 2012/2013 er 250 år siden, at hertugdømmet blev koloniseret. Der blev bevilliget 80.274 DKK / 10.775 €.

16. Hvor går grænsen

Kulturwerkstatt Kühlhaus e.V. fra Flensburg og Teatres Møllen fra Haderslev arrangerede en grænseoverskridende teaterkaravane gennem de danske og tyske kommuner og gav derved 13-14-årige skoleelever mulighed for at deltage aktivt i teaterprojektet. I forbindelse med den såkaldte "LipDub" deltog eleverne i en teaterworkshop og en dansesession. Der blev bevilliget 110.450 DKK / 14.825 €.

17. Tango Argentino Schleswig

Tango Flensburg og Tango Argentino fra Haderslev søger med deres projekt at fremme tangodansen i Regionen og udbrede kendskabet til tangoens historie. Desuden bliver der etableret et tangonetværk og oprettet en Facebook-side, der gør opmærksom på dansearrangementer i hele Regionen. Et andet mål er at fremme dansernes mobilitet og få fat i nye danseinteresserede. Der blev bevilliget 19.445 DKK / 2.610 € for 2012 og 20.487 DKK / 2.750 € for 2013 eller i alt 39.932 DKK / 5.360 € til projektet.

18. I Noldes fodspor

Nolde Stiftung Seebüll og Sønderjyllands Kunsthøjskole har sat sig for at opdage og fremme unge kunstattalenter. Emil Nolde vil her være de unge kunstneres overordnede kunstinspiration. Der blev bevilliget 35.000 DKK / 4.698 € for 2012 og 65.000 / 8.725 € for 2013 eller i alt 100.000 DKK / 13.422 € til projektet.

19. Poetry Slam

Kulturwerkstatt Kulturhaus e.V. fra Flensburg og Sydslesvigs Forening (SSF) planlagde en workshop, der skulle bringe danske og tyske gymnasieelever sammen. Eleverne skulle udarbejde tekster, digte og andre udtryksformer i fællesskab, hvilket fremmer den interkulturelle udveksling. Eleverne skulle ikke kun stifte bekendtskab med poetry slam, men også lære andre præsentations- og kunstformer at kende. De skulle også lære at udtrykke sig gennem musik og billeder. Der blev bevilliget 67.423 DKK / 9.050 €.

20. Lions Cup

Lions Cup er en todages el-hockey-turnering i Flensburg, som er udviklet specielt til fysisk handicappede af "Mittelpunkt Mensch", Verein für Körperbehinderte e.V. i Flensburg og Aabenraa Handicap Idrætsforening. Der deltog både hold fra Danmark og Tyskland samt fra Sverige og Norge i turneringen. Der blev bevilliget 17.507 DKK / 2.350 €.

21. Basketballsport hen over grænsen

Projektpartnerne Basketball-Verband Schleswig-Holstein e.V. og DGI Basketball planlægger at etablere et langsigtet samarbejde inden for basketballsport. I sommeren 2012 og 2013 er der planlagt i alt seks turneringer med overnatning og rammeprogram i hele Regionen. I vinteren 2013 afholdes en workshop. Projektet appellerer ikke kun til aktive basketballspillere i alle aldersklasser, men også til trænere, dommere, ledere og sportsinteresserede. På sommerlejrene vil der også blive spillet beachbasket.

Der blev bevilliget 29.800 DKK / 4.000 € pr. år i 2012 og 2013 eller i alt 59.600 DKK / 8.000 €.

22. Fortællinger uden grænser

Projektpartnerne Förderverein Fairytale e.V. og Foreningen NORDEN planlægger et projekt med det mål at introducere danske og tyske skolebørn for eventyrenes og mytternes verden. Den tosprogede workshop beskæftiger sig med Island i 2012 og med Sverige i 2013 og giver eleverne mulighed for sproglig og kulturel udveksling.

Der blev bevilliget 57.290 DKK / 7.690 € for 2012 og 60.569 DKK / 8.130 € for 2013 eller i alt 118.008 DKK / 15.840 €.

23. Skull Cult BMX & Skate Contest

Projektpartnerne planlægger en skate- og BMX-contest på slotsøen ved Gottorp Slot i Schleswig. Efter konkurrencen vil de deltagende børn og unge besøge udstillingen "Kopf und Schädel in der Kulturgeschichte der Menschen - Schädelkult" (Hoved og kranie i menneskets kulturhistorie - kraniekult) på slottet.

Der blev bevilliget 74.500 DKK / 10.000 € for 2012 og 2013.

24. Grenzenloser Kick

Projektpartnerne TSV Hattstedt og Ribe Boldklub har som mål at danne et netværk med sport som fællesnævner og har her fokus på fodbold. Som led i regelmæssige arrangementer, kampe, turneringer, seminarer og træningslejre tilstræber man at lære partnerklubbens sprog og introducere hinanden for kulturelle og historiske særpræg.

Der blev bevilliget 55.875 DKK / 7.500 € for 2012 og 2013 eller i alt 111.750 DKK / 15.000 €.

25. Kierkegaard 2013

I anledning af, at det i 2013 er 200 år siden, at den danske filosof, teolog og forfatter Søren Kierkegaard blev født, er det projektets mål at planlægge flere arrangementer såsom foredrag, koncerter, oplæsninger, udstillinger, workshops, forskellige former for aktionskunst og seminarer for at markere jubilæumsåret og gøre Kierkegaard kendt i en bredere offentlighed.

Der blev bevilliget 44.700 DKK / 6.000 €.

26. Grænseoverskridende korsang

Projektpartnerne planlægger et fælles korstævne med opførelse af danske og tyske værker. Der skal knyttes nye kontakter på tværs af grænsen med projektet "Grænseoverskridende korsang". Der blev bevilliget 40.000 DKK / 5.369 €.

27. Project Candlelight

Målet med projektet er at arrangere fælles grænseoverskridende møder med et kulturelt tilbud til modne homoseksuelle. Projektpartnerne Volksbad e.V. Flensburg, SL-Veranstaltungen zur Förderung der Primärprävention e.V. og Kultur & Aktivitetshus planlægger fem arrangementer i løbet af projektperioden, hvor deltagerne kan lære hinanden at kende og skabe nye netværk.

Der blev bevilliget 40.000 DKK / 5.369 €.

28. Starjam over grænsen

Projektpartnerne Kreismusikschule Flensburg, Tønder Kulturskole og Hagge's Musik har som mål at inspirere unge musikelever i Husum og Tønder. I forskellige workshops med afsluttende koncerter skal amatørmusikere i alderen 14 - 25 år have mulighed for at videreudvikle sig musikalsk og danne nye netværk.

Der blev bevilliget 65.000 DKK / 8.725 €.

29. Rotasia - når fremmede bliver til venner

4. klasserne fra Tønder Grundskole og Bürgerschule Husum indøver sammen teaterstykket "Når fremmede bliver til venner". Målet med projektet er at styrke den grænseoverskridende kontakt mellem elever, nedbryde fordomme, fjerne angsten for det ukendte og vække nysgerrigheden efter en anden kultur.

Der blev bevilliget 11.622 DKK / 1.560 €.

30. StenARTer

Danske og tyske kunstnere og kulturinstitutioner arbejder i fællesskab på at skabe nyt liv på I.C.-Müller-Platz ved Nordertor i Flensburg. Til det formål arrangeres der i perioden marts -maj 2013 en udstilling med "sten" som tema, og i maj bliver selve pladsen sat i scene i forbindelse med to eventdage.

Der blev bevilliget 59.600 DKK / 8.000 €.

31. Jazz Klang Art Festival

Danske og tyske kunstnere og musikere skaber i fællesskab den todages festival i sommeren 2013 og forbinder jazzmusik, klangkunst og landart. Den første dag finder festivalen sted på et 2 ha stort naturskønt område ved Rødekro, og næste dag fortsætter festivalen på øen Lotseninsel i Slien.

Der blev bevilliget 37.250 DKK / 5.000 €.

32. Litteraturfest.nu - dansk-tysk poetry slam projekt

Inden for rammerne af litteraturfestivalen litteratur.nu planlægger Nordisk Informationskontor Flensburg og Center for Undervisningsmidler i Aabenraa et poetry slam projekt for skoleelever i alderen 15 - 19 år. Ud over at knytte grænseoverskridende kontakter eleverne imellem, lærer deltagerne samtidig at skrive kreative tekster og fremføre dem på en scene.

Der blev bevilliget 74.500 DKK / 10.000 €.

33. Dansk-tysk teaterseminar

Projektpartnerne Sydslesvigs Forening (SSF) og Bund Deutscher Nordschleswiger (BDN) planlægger et teaterprojekt for unge i alderen 13 - 18 år om "grænser i børne- og ungdomsteater" i september 2013. Der vil bl.a. blive behandlet tabuer og sproglige grænser i forskellige workshops og arbejdsgrupper. De lærerstuderende beskæftiger sig med emnet ud fra en mere teoretisk synsvinkel.

Der blev bevilliget 74.500 DKK / 10.000 €.

5. Deltagelse i INTERREG-projekter

Regionskontoret deltager i flere INTERREG-projekter i Regionen som initiator eller rådgivende netværkspartner. Denne rådgivende deltagelse i INTERREG-projekterne viser, hvor vigtig Regionskontorets rolle som koordinerende organ er for det grænseoverskridende samarbejde i Region Sønderjylland-Schleswig.

Regionskontoret er netværkspartner og deltager i møder i forbindelse med følgende projekter:

Competence to go

Som netværkspartner er Regionen behjælpelig med råd og dåd og indgår især som fagligt kontaktsted ved spørgsmål om arbejdsmarkedsforhold samt skatte- og socialsikringslovgivningen. Særligt anerkendelse af erhvervsuddannelser og muligheden for at tage eksamener som led i uddannelsespartnerskaber udgør en fælles interesse, som projektet dækker på glimrende vis.

Bones4Culture

Region Sønderjylland-Schleswig er netværkspartner i projektet Bones4Culture, som undersøger middelalderens jævne mennesker nærmere for at fastslå, hvor de kom fra og hvilke levevilkår de levede under. Projektet søger at udfylde hullerne i forståelsen af Danmarks og Tysklands fælles historie på den tid og gøre befolkningen i og omkring Slesvig til verdens bedst udforskede befolkning. Den viden, der derved opbygges, skal så formidles videre til befolkningen og turister i Regionen.

Vækstcenter

Der plejes tætte samarbejdsforbindelser til projektet Vækstcenter, hvor Region Sønderjylland-Schleswig er netværkspartner. Samarbejdet er kendetegnet ved regelmæssige møder om aktuelle emner og generel udveksling af informationer. På baggrund af resultaterne fra Åben Regionskonference er emnekredsen "Samarbejde i sundhedssektoren" blevet henvist til projektet, hvor den vil blive behandlet yderligere.

Grænseoverskridende beredskab

Som initiativtager og netværkspartner står Regionen til rådighed for projektet på mange områder. Ud over at indgå i følgegruppen, bliver der udvekslet kontakter, og fremgangsmåderne på den indholdsmæssige side blive nøje afstemt. Efter forlængelsen i december 2012 bliver samarbejdet inden for alle beredskabsområder udbygget og intensiveret yderligere.

Dybbøl 2014

Som supplement til Dybbøl Forum har Region Syddanmark udpeget Dr. Hans-Werner Johannsen fra Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde og ansøgt om et Interreg-projekt. Projektet er blevet godkendt og støtter og markerer 150-året for Slaget ved Dybbøl i 2014.

SMIK

Regionen har en faglig interesse i projektet Nationale stereotyper og marketingstrategier i den dansk-tyske interkulturelle kommunikation (SMIK), da mange af de emnefelt, der skal undersøges, har direkte indflydelse på det daglige grænseoverskridende samarbejde. I 2013 er der planlagt udveksling både i form af foredrag og som led i de advisory boards, der skal nedsættes.

6. Faggrupper/arbejdsgrupper/netværksgrupper

Nedenfor følger en kort beskrivelse af arbejdet i fag-, arbejds- og netværksgrupperne i 2012.

6.1. Faggrupper

Faggruppemedlemmerne beskæftiger sig med forskellige fagområder, der fremmer det grænseoverskridende dansk-tyske arbejde. På regelmæssige faggruppemøder udveksles der således erfaringer og idéer med henblik på at udvikle nye initiativer inden for områderne kultur, sprog, børn/unge og sport i grænseregionen. Medarbejderne på Regionskontor & Infocenter understøtter faggrupperne, og Regionskontoret fungerer som sekretariat.

Faggruppe Sprog og interkulturel forståelse

Faggruppen står for udvekslingen af sprog i Region Sønderjylland-Schleswig og beskæftiger sig derfor med udbredelsen af dansk og tysk i grænseområdet samt nedbrydningen af sprogbarrierer. Faggruppen, der hovedsageligt består af repræsentanter for skoler, erhvervsuddannelsesinstitutioner og universiteter er et vigtigt netværk, hvor der udvikles idéer til grænseoverskridende skole-, lærer- og elevprojekter og udveksles erfaringer. Der blev i 2012 afholdt fem møder i faggruppen: den 17.1.2012, den 12.3.2012, den 30.5.2012, den 28.8.2012 og den 27.11.2012 på Regionskontoret i Padborg, hvor følgende emner blev behandlet:

- Den nye generation af EU-programmer
- Litteraturfest.nu 2012
- "Šprechtíme" - en kampagne til fremme af tysklæringen i Tjekkiet
- Planlægning og evaluering af sprogkonferencen i Berlin den 23. marts 2012 og regionale sprogarrangementer
- Prof. dr. ABC-initiativ
- Erfaringer med de internationale linjer i Fredericia
- Europaklassen Niebüll/Tønder
- Mulighederne for at afholde en sprogdag i 2013
- Uddannelsen International Baccalaureate i Sønderborg
- Planlægning og evaluering af Åben Regionskonference
- Danskstudiet ved Universitat Flensburg efter indførelsen af den nye studieordning
- Kulturregion Sønderjylland-Schleswig

Faggruppe SpoReg

Faggruppen er en uformel sammenslutning, der er dannet på frivillig basis og består af repræsentanter for idrætsorganisationer på begge sider af grænsen. Faggruppens møder tager på den ene side sigte på udveksling af informationer om initiativer, aktiviteter og projekter i grænseområdet, og på den anden side er sigtet også at forbedre samarbejdet mellem idrætsorganisationerne i Regionen, organisere stævner for idrætsudøvere på begge sider af grænsen samt intensivere ungdomsarbejdet og støtte op om gensidig deltagelse i træningscamps og arrangementer.

Faggruppen arrangerer hvert år en skoleidrætsdag. I 2012 blev nr. 11 i rækken afholdt den 13. september i Aabenraa, og der deltog igen ca. 900 elever fra 6. klasserne nord og syd for grænsen samt ca. 150 hjælpere.

Faggruppen afholdt tre møder: den 10.1.2012 på Regionskontoret i Padborg, den 13.9.2012 i Klubhuset Aabenraa Stadion og den 20.11.2012 på Idrætshøjskolen i Sønderborg og behandlede følgende emner:

- Grænseløbet 2012
- Skoleidrætsdag 2012 /2013
- Præsentationen udadtil / faggruppens rolle
- Sportskongres i samarbejde med Idrætshøjskolen Sønderborg
- Åben Regionskonference
- Regionsløbet 2014 som led i markeringen af "150-året for Slaget ved Dybbøl"

Kontaktfaggruppe

Kontaktfaggruppen består af medlemmer fra området fritid i de danske partnerforvaltninger (fire medlemmer) og børne- og ungekontorene i de tyske partnerforvaltninger (tre medlemmer) samt af fire medlemmer fra skoleområdet.

Faggruppens opgave er at vurdere ansøgninger til støttepuljen i projektet KulturDialog inden for områderne børn, unge og sport og komme med anbefalinger af de enkelte projekter. Den udgør desuden et vigtigt netværk for at sikre en regelmæssig udveksling af idéer og initiativer på området for børn/unge og sport mellem partnerforvaltningerne i Region Sønderjylland-Schleswig. I 2012 beskæftigede faggruppen sig desuden intensivt med muligheden for at oprette en international kulturregion.

Kontaktfaggruppen afholdt fem møder i 2012: den 25.1.2012 i Aabenraa, den 25.4.2012 i Vojens, den 6.6.2012 i Flensburg, den 11.9.2012 i Kreis Schleswig-Flensburg og den 7.11.2012 i Tønder og behandlede følgende emner:

- Status KulturDialog
- Fordeling af projektyper KulturDialog
- Ansøgninger til kultur- og netværkspuljen
- Præsentation af projektet Grenzenlose Berufsausbildung, v/Rüdiger Weiß
- Status Kulturregion
- Åben Regionskonference
- Foredrag om rammevilkår for ungdomsskoler i Danmark

Faggruppe Kultur

Ud over den faste funktion med at vurdere ansøgningerne til støttepuljen i INTERREG-projektet KulturDialog på kulturområdet og komme med anbefalinger til det ansvarlige udvalg hører rådgivning og faglig støtte ved dannelsen af en grænseoverskridende kulturregion samt grænseoverskridende markedsføring af Regionen også til arbejdsopgaverne for faggruppen Kultur. I faggruppen sidder der fagfolk inden for kulturområdet og i alt tre observatører fra Land Schleswig-Holstein og Region Syddanmark. Desuden fik mindretallene også plads i faggruppen i 2012.

Faggruppen har den nødvendige viden og kontakter til potentielle ansøgere. Dette bidrager til at sikre kvaliteten i ansøgningerne til støttepuljen. Endvidere udgør faggruppen et vigtigt grænseoverskridende netværk, hvor der bliver udvekslet idéer og erfaringer. Anne-Mette Olsen / Andrea Graw-Teebken fra Regionskontor & Infocenter, Anna Kindberg fra KulturDialog og Susanne Gram Skjønnemann fra "Den sønderjyske kulturaftale" eller nærmere Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig, som er udsprunget heraf, støtter faggruppen.

I 2012 afholdt faggruppen seks møder: den 24.1.2012 på Regionskontoret i Padborg, den

17.4.2012 i Husum, den 13.6.2012 i Tønder, den 5.9.2012 i Flensburg, den 31.10.2012 i Aabenraa og den 3.12.2012 i Rødekro og behandlede følgende emner:

- Ansøgninger til kultur- og netværkspuljen
- Status kulturregionen og aftaleteksten
- Status KulturDialog, herunder også markedsføring og forvaltning af projektet
- Status Sønderborg 2017
- Kulturarrangementer
- Opgaveområde for Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde
- Dybbøl 2014
- Præsentation af Region Syddanmarks kulturstrategi

6.2. Arbejdsgrupper

Arbejdsgrupperne spiller en vigtig rolle, når der skal behandles faglige emner. Ekspertene i arbejdsgrupperne arbejder på at finde idéer og implementere emner, som er vigtige for Region Sønderjylland-Schleswig, og det gør de både som hovederhverv og på frivillig basis.

Dansk-Tysk Biblioteksforum

Dansk-Tysk Biblioteksforum står for samarbejdet mellem danske og tyske biblioteker i Region Sønderjylland-Schleswig. Medlemmerne er ledere og medarbejdere ved bibliotekerne, og Regionskontoret er forummets sekretariat.

Vigtige punkter på de to møder i 2012 var den fælles dansk-tyske kulturregion, bibliotekernes rolle i forbindelse med Sønderborgs ansøgning om at blive Kulturhovedstad 2017, forberedelsen af udliciteringen af det nye bibliotekssystem kaldet "Danskernes Digitale Bibliotek" på alle folkebiblioteker og en ny bibliotekslov i Slesvig-Holsten, som formodentlig træder i kraft i det kommende år.

Arbejdsgruppen Sygedagpenge DK

Arbejdsgruppen Sygedagpenge består af repræsentanter for de danske partnerkommuner, jobcentre og Eures-T og beskæftiger sig løbende med at opdatere informationerne om sygedagpenge på begge sider af grænsen og forsøger at gøre disse oplysninger klare og anskuelige for grænsependlerne.

Arbejdsgruppen afholdt fire møder i 2012 og beskæftigede sig bl.a. med følgende emner:

- Sygeforsikring for såkaldte dobbelt pensionister
- Langtidssyg med sygedagpenge, forlængelsesgrund ved førtidspension som følge af nedsat erhvervsevne
- Juridiske problemstillinger inden for social sikring
- Sammenligning af nationale love og EU-forordningen
- Behandling af komplekse sager i de enkelte kommuner
- Barselsorlov og forældredrydelse i Danmark og Tyskland i forhold til EU-lovgivningen

Arbejdsgruppen har desuden beskæftiget sig med netværksdannelse og arrangeret et netværksmøde med AOK Flensburg den 7. november 2012 for at få faglig viden om sygedagpenge og udbrede denne blandt aktive og tidligere grænsependlere.

Der blev talt om og drøftet forskellige emner på mødet, bl.a. sygeforsikringsbidrag,

sygedagpengesystemet i Tyskland og genoptræning/kure i Tyskland. Arbejdsgruppen bidrager med sit arbejde til at sikre en forbedring af situationen for grænsependlerne og af kommunernes behandling af krav på sygedagpenge.

Tænk Regionen / Braintrust

Arbejdsgruppen, der består af i alt ca. 10 medlemmer fra dansk og tysk side, har til opgave at indsamle og diskutere idéer til grænseoverskridende samarbejde inden for erhverv og udvikling og udmønte dem i projekter eller initiativer i grænseområdet. Ved møderne er idérigdommen i fokus. Tænk tanken er udsprunget af de hidtidige aktiviteter i Tænk tanken Futura Syd, som var kendetegnet ved idéer, der blev til på privat initiativ uden finansielle midler.

Gwyn Nissen blev nyt medlem i juni 2012.

I 2012 beskæftigede arbejdsgruppen sig med følgende emner på møderne:

- Samarbejde mellem orkestrene i Regionen
- Udnyttelse af de regionale potentialer i andre dele af verden med European Center for Minority Issues (ECMI) som eksempel
- International skole i Flensburg med henblik på rekruttering / fastholdelse af faglært arbejdskraft
- Forbindelse mellem Metropolregion Hamburg (erhvervsinteresser) og grænseregionen
- Status Sønderborg 2017

6.3. Netværksgrupper

Gennem deltagelsen i netværk kan der udveksles erfaringer og viden, og netværkene har mulighed for at hjælpe og støtte hinanden i forbindelse med bearbejdningen og behandlingen af diverse emner. Igen i 2012 har Regionskontoret engageret sig målbevidst og energisk i diverse netværksgrupper, deltaget i møder og støttet de andre deltagere. Regionskontoret deltog i følgende netværksgrupper i 2012:

- Foreningen for Europæiske Grænsependlere / Grænsegængerforeningen "Grenzgänger"
Begge grænsependlerforeninger varetager grænsependlernes interesser i Regionen. Regionskontor & Infocenter er et naturligt kontaktcenter for spørgsmål vedrørende skat og social sikring. Nøje samordning og koordinering af arbejdet udgør grundlaget for informationsarbejdet og behandlingen af grænsependleremner.
- Europæiske Grænseforeningers Arbejdsfællesskab (AEBR)
Region Sønderjylland-Schleswig har været repræsenteret i bestyrelsen siden 2006 og medvirker i flere Task Forces. En gruppe af medlemmer af AEBR, der grænser op til Tyskland, er særligt aktive, og i november 2012 blev Peter Hansen valgt som talsmand for denne gruppe.

6.4. Koordineringsorganer

Koordineringsorganerne er blevet til på baggrund af forskellige aktørers aktiviteter. Region Sønderjylland-Schleswig deltog i 2012 aktivt i følgende grupper:

- Syddansk Dybbøl-Forum
Siden midten af 2012 har medlem af Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde, Dr. Hans-Werner Johannsen, haft plads i dette forum, som Region Syddanmark har taget initiativ til. Parallelt hermed er der indsendt ansøgning til Interreg.
- Følgegruppe Grænsetrekanten/Grenzdreieck
For at undgå dobbeltarbejde og sikre, at alle involverede har samme informationsniveau, deltager Region Sønderjylland-Schleswig regelmæssigt i møderne i følgegruppen Grænsetrekanten/Grenzdreieck.
- Femern Bælt Komitéen
På baggrund af den samarbejdsaftale, der blev indgået i december, mødes partnernes forvaltninger regelmæssigt for at sikre udveksling af aktuel information og status.

7. Regionskontoret

2012 var et arbejdsrigt og succesrigt år for Regionskontor & Infocenter. Projekter blev initieret, møder og arrangementer forberedt og gennemført, og grænsependlere blev rådgivet og serviceret. Arbejdet var præget af dynamik og hurtig reaktion på påvirkninger udefra. Regionskontor & Infocenter har videresendt og offentliggjort talrige informationer med henblik på at støtte og forbedre informationsstrømmen i Region Sønderjylland-Schleswig.

Regionskontorets leder gennemførte mere end 290 tjenestemøder, interviews, møder og netværksmøder. Ud over medarbejdersamtaler skal her især nævnes møder med projektinitiativtagere eller om emner i partnerforvaltningerne, f.eks. "regionale forsyningspligtigheder" i Kreis Schleswig-Flensburg. Præsentation af det grænseoverskridende samarbejde og foredrag om faglige emner i parternes organer hører ligeledes til Regionskontorets typiske opgaver.

Sagsbehandleren på kultur- og sprogområdet deltog i ca. 100 møder og arrangementer, og sagsbehandleren på udvalgsområdet deltog i seks.

Christiane Ritter har været på barsel siden april 2012. Katrin Zimmermann, som tidligere har været studentermedhjælper på Regionskontor & Infocenter, har nu overtaget hendes opgaver. Andrea Graw-Teebken, barselsvikar for Anne-Mette Olsen på INTERREG-projektet KulturDialog, der er tilknyttet Regionskontoret, gik ligeledes på barsel i august 2012.

Anne-Mette Olsen, der kom tilbage fra barsel i september, arbejder fortsat som projektleder på INTERREG-projektet KulturDialog med Anna Kindberg som projektmedarbejder, Christiane Ritter/Katrin Zimmermann som informationsmedarbejder og Katja Tessin samt Henrieke Groth som studentermedhjælper. Julia Schatte vikarierer for Henrieke Groth, som i juli 2012 tog et udlandssemester af et halvt års varighed.

Diverse praktikanter har også i 2012 haft lejlighed til at samle praktisk erfaring i det grænseoverskridende arbejde på Regionskontor & Infocenter. Seks praktikanter fra skoler og universiteter har været på kortere eller længere praktikophold. I juni 2012 hospiterede desuden to medarbejdere fra Jobcenter Aabenraa på Regionskontoret.

7.1. Infocenter

I løbet af 2012 har Infocentret gennemført rigtig mange aktiviteter, som er med til at åbne det grænseoverskridende arbejdsmarked yderligere og præsentere Region Sønderjylland-Schleswig.

Aktiviteter 2012

Rådgivning af grænsependlere, virksomheder og institutioner inden for spørgsmål om grænseoverskridende emner udgjorde også i 2012 Infocentrets hovedvirksomhed. I 2.915 tilfælde er borgere samt virksomheder og institutioner blevet hjulpet, idet spørgsmål er blevet besvaret direkte, der er iværksat videregående undersøgelser samt henvist til kompetente netværkspartnere. 252 (2011:215) af disse rådgivningssamtaler har fundet sted i Schleswig, Flensburg, Leck og Aabenraa.

Som i de foregående år har Infocentret også i 2012 opgjort antallet af grænsependlere, da der stadigvæk ikke foreligger noget officielt pålideligt talgrundlag. I en rundspørge gennemført i november-december 2012 blev der således rettet henvendelse til samtlige 98 danske kommuner for at indhente oplysninger om grænsependlingens omfang, og der er indkommet svar fra 95 kommuner. Der pendlede i alt ca. 7.203 arbejdstagere (2011: 8.100) fra Tyskland til Danmark, og der pendlede 1.200 arbejdstagere (2011:1.000) fra Danmark til Tyskland. Det samlede antal grænsependlere beløber sig således til ca. 8.403 (2011:9.100). Tallene er dog ikke ensbetydende med færre rådgivninger og mindre arbejde for Infocentrets medarbejdere, da de rådsøgendes spørgsmål er blevet mere komplekse og samtidig stiller større krav til det faglige niveau, og det tager også længere tid at sætte sig ind i et givet emne. Desuden vender rådsøgende, især pensionister, som ønsker information om skat i Tyskland, eller arbejdstagere, der ønsker information på sygeområdet, ofte tilbage til Infocentrets medarbejdere.

Infocentrets rådgivere har deltaget i i alt 57 tjenestemøder med samarbejdspartnere og andre aktører.

Der er afholdt 29 arrangementer (seminarer, konferencer og foredrag) med 1.092 deltagere.

Pr-arbejdet førte til en række presseartikler.

Infocentrets medarbejdere har gennemført informationsarrangementer, deltaget i flere messer, støttet diverse sprogkurser med foredrag om faglige emner, stået bag en reklamekampagne ved grænsen i Kruså, intensiveret samarbejdet med skattehjælp og skattemyndighederne på begge sider af grænsen og er taget ud på virksomheder.

Følgende aktiviteter skal fremhæves:

- Informationsstand til Stadt Flensburgs nytårsreception
- Skatteinformationsarrangementer sammen med Skattecenter Tønder
- Deltagelse på messen "Nordjob" i Flensburg over to dage
- Skandinavisk stambord for håndværkere
- "Rådgivningsaftener" sammen med SKAT og Eures-T, hvor i alt 85 personer blev rådgivet
- Rådgivningssamtaler / foredrag i større firmaer
- Foredrag / træning af ansøgere som led i projektet "Perspektivskift"
- Rådgivningseftermiddage på Dansk Centralbibliotek i Flensburg
- Infocentrets medarbejdere udarbejdede ugentlige artikler om grænsependlerspørgsmål,

der blev bragt i Flensborg Avis

- Peter Hansen holdt foredrag om social sikring i flere danske kommuner
- Månedlig deltagelse i bestyrelsesmødet i grænsegængerforeningen "Grenzgänger"
- Deltagelse i kvartalsmøder med Eures-T
- Deltagelse i kvartalsmøder med Nordic Network Center, Handewitt (NNC)
- Netværksmøder med Business Tønder-Nordfriesland
- Henvendelse til andre grænseregioner, bl.a. Femernbælt og Pomerania

Afslutningsvis skal det nævnes, at Infocentret også i 2012 har bidraget væsentligt til profileringen af Region Sønderjylland-Schleswig. Infocentret hjælper, hvor det kan, er en neutral instans, og både arbejdstagere og arbejdsgivere - og i stigende grad også myndigheder og institutioner - benytter det som oplysningskilde.

Øvrige aktiviteter - konference afholdt af DGB og LO den 7.6.2012

DGB Region S-H Nordwest, LO Sønderborg og Aabenraa, Verein zur Förderung grenzüberschreitender Arbeitsmarkt- und Beschäftigungspolitik e.V. og Regionskontoret inviterede til Grænseoverskridende Workshop i Padborg den 7.6.2012 i tidsrummet kl. 9.00 - 17.00. I alt 40 personer tog imod invitationen til arrangementet, som bød på mange input. Dagens emne var "Fagforeningspolitik i grænselandet". Om formiddagen gav Dr. Peter Birke fra Universität Hamburg et indblik i udviklingen og en status over de industrielle og sociale relationer i Danmark og Tyskland.

Efter frokosten informerede Hardy Nielsen fra Dansk Metal og Kim Brandt fra 3F Aabenraa på dansk side og Michael Schmidt fra IG Metall og Ute Dierks fra ver.di Nordost om aktuelle overenskomstforhandlinger. Der var især fokus på fagforeningernes krav samt på konflikter og indgåelse af overenskomster.

Om eftermiddagen blev der informeret om indvandreres arbejdsbetingelser og organisering i fagforeninger. Erik Nielsen, LO Konsulent, og Susanne Uhl fra DGB S-H Nordwest fortalte om vanskeligheder, fordomme og det, der er opnået, samt hvor der er behov for at regulere.

Alle var enige om, at dette arrangement bør følges op af endnu flere, hvilket det også vil blive.

7.2. Sprogkampagne

På vegne af Udvalget for kultur, kontakt og samarbejde har Regionskontoret gennem flere år koordineret sprogkampagnen. Kampagnen skal motivere børn og voksne til at lære nabosproget. Bestyrelsen for Region Sønderjylland-Schleswig fremmer nabosprogene dansk og tysk i grænselandet gennem forskellige initiativer, som alle skal medvirke til, at folk forstår hinanden bedre. Endvidere skal de forbedrede sprogkundskaber i sidste ende også føre til fremgang på det grænseoverskridende arbejdsmarked.

Forudsætningen for en vellykket sprogkampagne er, at de forskellige aktører inden for sprog i Regionen trækker på samme hammel for at fremme kompetencerne i dansk og tysk. Derfor samarbejder man i et netværk i sprogkampagnen bestående af forskellige institutioner, skoler, universiteter, mindretallene og foreninger, der beskæftiger sig med sprog. I den forbindelse fungerer Regionskontor Sønderjylland-Schleswig som kompetent og koordinerende organ i

forbindelse med idéudviklingen, planlægningen og den praktiske gennemførelse af de forskellige arrangementer.

Som led i sprogkampagnen blev der afholdt følgende arrangementer i 2012:

Dansk-tysk lærerkonference

Region Sønderjylland-Schleswig og Center for Undervisningsmidler i Aabenraa arrangerede også dansk-tysk lærerkonference i 2012. Lærerkonferencen styrker udvekslingen mellem lærerne i grænseregionen og formidler samtidig ny pædagogisk viden inden for sprogundervisning.

I 2012 var konferencens tema "sprog i dialog" og henviste således til brugen af de nye medier i klasseværelset, som eleverne bruger mest i dagligdagen og får stadig større betydning. Deltagerne fik idéer til, hvordan de kan gøre undervisningen endnu mere interessant ved at gøre brug af nye medier og digitale læremidler.

To oplæg kom bl.a. ind på brugen af læringsformer, især nye medier som iPad, Skype og internet samt hvordan undervisningsmetoden "cooperative learning" og digitale læremidler kan supplere hinanden og hvilken positiv betydning dette har for elevernes indlæring og brug af digitale læringsmidler. Om eftermiddagen havde deltagerne mulighed for at udveksle erfaringer i mindre grupper, hvilket samtidig gav mulighed for udveksling på tværs af grænsen og opbygning af partnerskaber mellem skoler.

Som helhed var det en meget informativ, effektiv og underholdende lærerkonference, hvor deltagerne lærte meget og havde mulighed for at knytte mange nye kontakter.

Den dansk-tyske lærerkonference 2012 blev organiseret af Regionskontoret for Region Sønderjylland-Schleswig og Center for Undervisningsmidler i Aabenraa samt øvrige partnere.

Ungdomsforum

Arbejdsgruppen Ungdomsforum bestående af lærere fra de fire tyske skoler, Auguste-Viktoria-Schule, Eckener Schule og Jens-Jessen-Skolen fra Flensburg og Ferdinand-Tönnies-Schule fra Husum og lærere fra de fire danske skoler, 10. Aabenraa, EUC Syd fra Haderslev, STUK Overbygning fra Toftlund og Deutsche Privatschule fra Sønderborg, inviterede i samarbejde med Regionskontoret under Region Sønderjylland-Schleswig til den 14. udgave af Ungdomsforum. Forummet blev afholdt den 9. og 10. november på Jugendhof Scheersberg.

Her mødtes eleverne fra de fire tyske skoler og de fire danske skoler i to dage. Som det er tilfældet hvert år, ventede der dem et program med masser af aktiviteter og udfordringer. Berøringsangsten blev ryddet af vejen med dansetimer, trommeworkshops, en rap-workshop, en regionsworkshop, hvor der blev spillet grænseregionsspil, og tillidsøvelser. Eleverne, som alle havde haft dansk- eller tyskundervisning, fik gang i udvekslingen under de tilbudte sports-, koncert- og musikaktiviteter.

Målet med Ungdomsforum er at formidle lysten til at engagere sig i grænseoverskridende aktiviteter og projekter og glæden ved at udbygge kendskabet til nabosprogene dansk og tysk. De unge viser gang på gang begejstring for arrangementet, og mange fastholder også kontakten til eleverne i nabolandet efter Ungdomsforum.

Regionskontoret har ikke afholdt udgifter i forbindelse med Ungdomsforum, men har deltaget i organisationen og støttet det med personale.

Prof. dr. ABC

Initiativet Prof. dr. ABC vil give børn positive oplevelser med nabosproget gennem leg og har siden 2005 vakt begejstring hos både børn og voksne i børnehaver og skoler.

Initiativet har siden sin start været meget synlig i offentligheden, og kendskabet til initiativet

rækker nu også ud over Regionens grænser. Som led i en rapport om særligt innovative sprogprojekter i grænseregioner er initiativet for nylig også blevet beskrevet på Europa-Kommissionens hjemmesider. Det viser, at initiativet nu er gået hen og blevet kendt i hele Europa. For at kunne udarbejde denne *case study*, havde en medarbejder taget turen fra Bruxelles i maj 2011 for at overvære et af professorens besøg.

I 2012 lå fokusområdet for initiativet Prof. dr. ABC på gennemførelsen af en ny besøgsrække for professoren i børnehaver i Regionen. I efteråret 2011 havde Regionskontoret udskrevet en Prof. dr. ABC-konkurrence, hvor otte børnehaver vandt og fik besøg af Prof. dr. ABC i første halvdel af 2012. Ud over gamle kendinge var der også nogle iblandt, der ikke hidtil havde haft kontakt med nabosproget. Der er blevet skabt så tætte kontakter mellem nogle af børnehaverne, at de fortsat besøger hinanden. Også her viste konceptet bag Prof. dr. ABC sig at holde, hvilket understreger dets pædagogiske værdi.

På hjemmesiden www.prof-dr-abc.com kan man fortsat downloade spil, sange samt undervisningsmateriale og finde informationer om Prof. dr. ABC.

Projektet blev koordineret af Regionskontoret og har siden 2011 fået støtte fra Region Sønderjylland-Schleswig.

Konferencen "Sprog er nøglen til fremtidens Europa"

Sprog er nøglen til fremtidens Europa. Det var mottoet for den konference, som den Danske Ambassade i Berlin havde arrangeret sammen med Region Sønderjylland-Schleswig den 23.3.2012 i De Nordiske Ambassader i Berlin. 95 deltagere og prominente foredragsholdere betragtede og diskuterede sprogpolitik i en europæisk, økonomisk men også kulturel og udviklingspolitisk kontekst.

Folketingspolitiker Lykke Friis, daværende næstformand for Region Sønderjylland-Schleswig, Hans Philip Tietje, og Flensburgs Oberbürgermeister, Simon Faber, præsenterede deres holdninger til nødvendige sprogpoltiske forbedringer. Såvel repræsentanter fra forskning og erhvervsliv som dimittender fra tosprogede uddannelser gav gode eksempler fra deres hverdag, som synliggjorde vigtigheden af sprogkundskaber og sproglige faldgruber. Konferencen viste, at de økonomiske tab, der kan opstå som følge af manglende forretningsnetværk eller sprogligt betingede fejltagelser, er enorme. Det er nødvendigt med mere fremmedsprogsundervisning i børnehaver og skoler, men det er også vigtigt at forbedre udbuddet af efter- og videreuddannelse, blev det konkluderet på konferencen. De nødvendige juridiske og finansielle rammebetingelser skal skabes af de ansvarlige regeringsinstanser.

7.3. Skoleidrætsdag

Den 13. september 2012 blev Region Sønderjylland-Schleswigs skoleidrætsdag afholdt for 11. gang og denne gang i Aabenraa. Igen i år deltog ca. 900 6. klasseelever fra Regionen i stævnet. Da busserne havde sat alle børn af ved stadion i Aabenraa, samledes deltagerne på banen iført deres T-shirts, som i år var lyseblå og passede perfekt til den dejlige sommerdag. Aabenraas borgmester, Tove Larsen, åbnede arrangementet sammen med formanden for Region Sønderjylland-Schleswig, Hans Philip Tietje, og repræsentanten fra DGI Sønderjylland, Birgit W. Langelund. Inden deltagerne kunne gå videre til de enkelte aktiviteter, var der opvarmning for alle til popmusik. Herefter blev der leget, hoppet og slået på tromme, så eleverne kunne lære hinanden bedre at kende. Og det varme vejr hindrede ikke eleverne i at gå til aktiviteterne med et stort engagement. Regionskontoret var igen repræsenteret med en bod, og i pauserne kunne eleverne selv lave badges, som de kunne tage med hjem.

Den grænseoverskridende skoleidrætsdag bliver arrangeret af faggruppen SpoReg. Målet med skoleidrætsdagen er at skabe muligheder hen over grænsen for de deltagende elever til at komme i kontakt med hinanden - ikke kun under arrangementet, men også før og efter - og holde denne kontakt.

Siden 2002 har mere end 10.000 skoleelever fra 20-25 skoler på begge sider af grænsen deltaget i skoleidrætsdagen. Stævnet har således etableret sig som en fast tilbagevendende begivenhed i Region Sønderjylland-Schleswig, som også vil blive afholdt i 2013, denne gang på tysk side i Harrislee.

Skoleidrætsdagen har 6. klasseeleverne fra en årgang som målgruppe, da eleverne skal vælge deres andet fremmedsprog i 6. klasse, som de så vil blive undervist i fra og med syvende skoleår. Kontakten med eleverne på den anden side af grænsen kan give impulser, så nysgerrigheden for nabosproget dansk eller tysk bliver vakt.

Skoleidrætsdagen blev finansieret af Regionskontoret. Nospa Jugend- und Sportstiftung Schleswig-Flensburg, Nospa Jugend- und Sportstiftung Nordfriesland samt Sparkassenstiftung von 1869 støttede skoleidrætsdagen med hver 1.000 EUR.

Bilag

Publikationsliste

I løbet af 2012 har Regionskontor & Infocenter, Pontifex og Kulturfokus publiceret eller revideret forskellige flyere og rapporter og genudgivet dem.

- 1) Regionskontor & Infocenter har revideret følgende flyere og genudgivet dem:
  - a. Informationsflyer Regionskontor & Infocenter
  - b. Vigtige tyske adresser i Region Sønderjylland-Schleswig
  - c. Vigtige danske adresser i Region Sønderjylland-Schleswig
  - d. Information om børnefamilieydelse og Kindergeld
  - e. Syg – hvad nu?
  - f. Information for internationale transportarbejdere med bopæl i Tyskland og arbejdsgiverens domicil i Danmark
  - g. Fælles dansk-tysk kalender for 2012

- 2) Pontifex
  - a. 6 nyhedsbreve
  - b. Emneblad nr. 8: "Uddannelsespraktik i udlandet - De vigtigste spørgsmål før udlandsopholdets begyndelse"
  - c. "Mobilitetsbarrierer på det dansk-tyske arbejdsmarked - 29 løsningsforslag til nedbrydning af eksisterende hindringer i den frie bevægelighed"
  - d. Midtvejsevalueringsrapport (Gerd Battrup, Institut for Grænseregionsforskning, Syddansk Universitet)
  - e. "Analyse: Indhold og tilblivelse af de særlige aftaler om social sikring for ansatte ved det danske mindretals institutioner i landsdelen Sydslesvig"
  - f. "Grænseoverskridende dansk-tyske projekter - studie over de særlige forhold i den sociale sikringslovgivning og skattelovgivningen i forbindelse med bilateralt samarbejde"

3) Kulturfokus

- a. 2 Kulturfokus-hæfter, der informerer om projekter og aktiviteter i Region Sønderjylland-Schleswig

Samarbejdsaftale Femern Bælt

mellem Region Sønderjylland-Schleswig – organ for det grænseoverskridende samarbejde mellem kommunerne Aabenraa, Tønder, Haderslev og Sønderborg, Region Syddanmark og Kreis Nordfriesland, Kreis Schleswig-Flensburg og Stadt Flensburg – og Femern Bælt-Komiteéen – organ for det grænseoverskridende samarbejde mellem Kreisene Ostholstein og Plön og Hansestadt Lübeck samt Region Sjælland og dennes kommuner.

Præambel

Relationerne mellem Danmark og Tyskland i grænseregionerne ved Femern Bælt og i Region Sønderjylland-Schleswig har i mange år været et udtryk for gensidig respekt og venskab. De har en afgørende betydning for opbygningen af og integrationen inden for Den Europæiske Union. Trods kulturelle og sproglige forskelle samt forskellige administrative og juridiske systemer er det lykkedes at styrke partnerskabet og sætte fælles projekter i gang til fordel for befolkningerne på begge sider af grænsen. Disse positive resultater er i væsentlig grad et resultat af talrige lokale aktørers indsats i grænseregionerne, understøttet af den europæiske regionalpolitik og dens støttemuligheder.

Med ønsket om at styrke samarbejdet og føre det endnu videre i denne retning indgår Regionen Sønderjylland-Schleswig – repræsenteret af bestyrelsen – samt Femern Bælt-komiteéen – repræsenteret af forretningsudvalget – hermed den følgende aftale:

Artikel 1

Styrkelse af koordinering

De underskrivende parter aftaler, at der skal ske en regelmæssig udveksling af informationer om aktiviteter og begivenheder i begge grænseregioner om de emner, der er anført i de efterfølgende artikler. Administrationerne sørger for den direkte kommunikation. Regelmæssige – helst årlige – møder mellem de politiske repræsentanter skal fremover danne grundlag for den politiske koordineringsproces.

Artikel 2

Fælles indsats over for statsinstitutioner

I det grænseoverskridende samarbejde er en lang række emner af interesse for begge grænseregioner. Med henblik på at opnå forbedringer for grænseregionerne på en mere effektiv måde vil parterne i fremtiden oftere agere samlet over for de statslige instanser. Ud over de emneområder, som nævnes i det følgende, afhænger iværksættelsen af fælles initiativer af den aktuelle politiske situation.

Artikel 3

Fremme af integration og formidling af sprog og kultur

Møder mellem mennesker i arbejdslivet såvel som i privatlivet skaber et behov for kommunikation.

Gensidig kulturel og sproglig forståelse kan bidrage til at fremme integrationen i grænseregionerne. Interkulturelle og sproglige kompetencer er nødvendige for det dansk-tyske samarbejde, særligt inden for børne- og ungdomsområdet, men også blandt voksne. Derfor er det en vigtig målsætning i samarbejdet mellem region Sønderjylland-Schleswig og Femern Bælt-komitéen at fremme/styrke udveksling, f. eks. inden for de forskellige uddannelsesområder. Integration og kulturforståelse skaber samtidig interesse for nabosproget.

Artikel 4

Reduktion af barrierer på arbejdsmarkedet

Det er vigtigt at understøtte den frie bevægelighed på det grænseoverskridende arbejdsmarked. Barrierer på arbejdsmarkedet, som følge af vanskeligheder med at skaffe informationer eller med at kommunikere mellem arbejdstagere og myndigheder, skal reduceres. Problemer i forbindelse med at gennemføre eksisterende love og regler skal løses, så det bliver så let som muligt for arbejdstagerne at skifte mellem skattesystemer og velfærdsordninger. Da kompetencerne på disse områder ligger på europæisk eller på nationalstatsligt niveau, skal der i fremtiden samarbejdes om at få løst disse problemer.

Artikel 5

Forbedring af de økonomiske rammevilkår til fremme af vækst og sammenhængskraft i grænseregionerne

Både i Femern Bælt-regionen og i Region Sønderjylland-Schleswig ydes en betragtelig indsats for at fremme samhørigheden på tværs af grænsen, både blandt borgerne og i erhvervslivet. Begge regioner betragter denne opgave som en selvfølge og vil fortsætte det vellykkede arbejde i fremtiden. Nytteværdien af dette arbejde ligger ikke alene i grænseregionerne, men også på nationalstatsligt niveau, i form af økonomisk vækst og et mere fleksibelt arbejdsmarked. Samarbejdet med nabolandet er også en national opgave, som i Tyskland varetages af delstaten Schleswig-Holstein og det føderale niveau, og i Danmark af staten. Grænseregionerne har brug for ressourcer til dette arbejde; ressourcer, som hidtil ikke er blevet stillet til rådighed inden for de eksisterende strukturer. Derfor er det grænseregionernes fælles målsætning at gøre de nationalstatslige instanser opmærksom på disse behov for støtte til det grænseoverskridende samarbejde.

Underskrivelse af samarbejdsaftalen i december 2012

Handlingsplan 2013

I 2013 videreføres de aktiviteter, der er blevet påbegyndt i 2012. Dette sker med nye fokusområder jf. aftaleteksten og en indholdsmæssig fordybelse af fokuspunkterne kultur, sprog og arbejdsmarked. Den foreliggende handlingsplan tager højde for udviklingen i det forgangne år og afspejler de budgetmæssige ressourcer samt medarbejderantallet. Udarbejdelsen tager højde for den kommende nye tilskudsperiode for EU-strukturfonde og de i 2012 opnåede resultater inden de nævnte emner, ligesom der også er taget højde for det store antal obligatoriske opgaver.

Arbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig i 2013 fokuserer på følgende områder :

1. Kultur, sprog, ungdom og skole

Kulturregion Sønderjylland-Schleswig

Den politiske beslutning at skabe en fælles Kulturregion fra 2013, skal omsættes i 2013 . Der skal skabes en organisation og den praktiske implementering skal gennemføres.

KulturDialog

Det succesrige Interreg-projekt KulturDialog slutter ganske vist først i 2014. Puljemidlerne er imidlertid næsten opbrugte. Udover tildeling af de resterende støttemidler samt løbende administration er det derfor beretningsaflæggelse, rådgivning af de bevilligede mikroprojekter samt marketingopgaver, der vil være fokus på i projektarbejdet. Et indsatsområde vil være at give kulturaktører tips og ideer til en bedre grænseoverskridende markedsføring og formidle, hvad kulturaktører og – institutioner skal tænke på, hvis de gerne vil have en høj grad af brugervenlighed overfor publikum fra den anden side af grænsen.

Åben Regionskonference

Efter den succesrige gennemførelse af den første Åbne Regionskonference i oktober 2012, skal den 2. konference nu planlægges og gennemføres. Udover en evaluering af optaksarrangementet skal resultaterne fra den første konference viderebearbejdes og implementeres i den kommende konference.

Sprogkampagne

Videreførelsen af sprogkampagnen, som startede i 2004, udbygning af de hidtidige projektinitiativer samt reklamering for de vellykkede initiativer står i centrum for aktiviteterne i det kommende år. Især skal en nybehandling af sprogpolitikken i regionen tages op.

Dansk-tysk skoleidrætsdag

Efter en beslutning ved budgetforhandlingerne er der gennem Regionen stillet midler til rådighed til en fortsættelse af arrangementet. Regionskontoret er medarrangør og til næste år afholdes arrangementet i starten af september i Kreis Schleswig-Flensburg.

Lærerkonference

Planlægningen og gennemførelsen af lærerkonferencen for 2013 udføres af Regionskontoret. Videreuddannelse af sproglærere i regionen finder igen sted i november og er med til at fremme viden omkring sprogudvikling og forbedrer dermed kvaliteten og kvantiteten af indlæringen af nabosprog i regionen.

2. Arbejdsmarkedet og mobilitetsbarrierer

Infocenter, barrierenedbrydning og sprog

Henvendelserne på grænsependlerrådgivningens område har ændret struktur de senere år. Mere komplekse sagsforhold og sager, der kræver mere intensiv behandling, fylder mere end det var tilfældet under højkonjunkturen på det danske arbejdsmarked. Derfor udgør en faglig udbygning af informationstilbuddet på hjemmesiden (www.pendlerinfo.org) samt opdatering af brochurematerialet hovedmålene for det kommende år. Samtidig er det nødvendigt med pleje af netværkskontakter, idet flere netværkspartnere har undergået strukturelle og indholdsmæssige forandringer. Her kan især fremhæves nyindretningen af det lokale Eures-netværk, som med baggrund i den kommende EU tilskudsperiode får en tilpasset struktur.

Pontifex-Brobygger

Projekt Pontifex-Brobygger, som startede i marts 2010, arbejder på at fjerne mobilitetsbarrierer i tæt samarbejde med projektpartnerne, men også med andre grænseregioners samarbejdspartnere. I 2012 blev der præsenteret en rapport, hvis løsningsforslag nu skal føres ud i livet. Idet tilskudsmidlerne udløber er der søgt om en forlængelse – de fornødne forespørgsler om medfinansiering er under bearbejdelse .

Anerkendelse af erhvervsuddannelser

Det politiske ønske om en nemmere anerkendelse af uddannelser, omfattende alle erhvervsområder, har eksisteret længe. Som følge af en erklæring fra de ansvarlige ministre på dansk og tysk side, som er stillet i udsigt, kan der ganske vist forventes lettelser, men flere områder er ikke omfattet af ordningen. Der er derfor behov for at fortsætte bestræbelserne. Derudover er der udarbejdet et studie af Universität Flensburg om problemerne ved de såkaldte regulerede erhverv, som går på udfordringerne ved anerkendelse og vurdering af kvalifikationerne. Disse udfordringer skal ligeledes imødeses.

3. Rammebetingelser, samarbejde og samarbejde mellem myndigheder

Vækstcentret

Region Sønderjylland-Schleswig deltager som netværkspartner i projektet Vækstcentret. Regionskontoret stiller sin erfaring til rådighed for projektets aktiviteter på en konstruktiv og ubureaukratisk måde. Samtidigt står Regionskontoret til rådighed for at koordinere projektets aktiviteter politisk og fagligt i forhold til Regionens organer. Her er en fortsættelse af det tætte samarbejde planlagt.

Samarbejde og afstemning med Femern-Bælt regionen

Med baggrund i den indgåede samarbejdsaftale den 6.12.2012 med Femern-Bælt Komiteen, skal der også i 2013 gennemføres en politisk udveksling. Samarbejdsaftalen afstemmes med forvaltningen og følges.

Interreg V

I øjeblikket befinder diskussionerne om mulighederne for og udformningen af en ny støtteperiode (Interreg V) sig på et afgørende stadium. For Regionen er fortsættelsen af den strukturelle støtte af stor betydning. At følge diskussionen og tage del i den politiske debat vil derfor igen være et fokusområde for arbejdet i 2013.

Beredskab

Aktiviteterne i dette projekt er baseret på et i efteråret opstartet Interreg-projekt, som Region Sønderjylland-Schleswig har arbejdet med siden 2007. Regionen er indbundet i projektet som netværkspartner i følgegruppen. Projektet har succesfuldt ansøgt om en forlængelse med henblik på at videreføre det succesrige arbejde i Regionen. Det tætte samarbejde fortsættes.

